

Harf Bilgisi

Kulağımızla duyduğumuz titreşimlere ses denir. Bu sesleri yazıya aktarmak için harfler kullanırız. Alfabemizde toplam 29 harf bulunur.

✱ Bu harflerin 8'i sesli (ünlü), 21'i sessiz (ünsüz) harflerdir.

Sesli harflerin a, ı, o, u olmak üzere dört tanesi kalın; e, i, ö, ü olmak üzere dört tanesi ise incedir.

Kalın Ünlü Harfler: a, ı, o, u

Örnek: Kalın odunları topluyorum.

Çoban kalın koyunları korur.

İnce Ünlü Harfler: e, i, ö, ü,

Örnek: Üstüne ince örtü örttü.

Kedi ince ip ile eğlenir.

Büyük Ünlü Uyumu

Türkçe’de bir kelimenin ilk ünlüsü kalın ise, kelimedeki diğer ünlüler de kalın olmalıdır. İlk ünlü ince ise, sonraki ünlüler de ince olmalıdır. Bu kurala büyük ünlü uyumu denir.

Balık: • a → kalın • ı → kalın

Ünlüler tamamen kalın olduğu için “balık” kelimesi büyük ünlü uyumuna uygundur.

Kiraz: • i → ince • a → kalın

Ünlüler hem ince hem kalın olduğu için “kiraz” kelimesi büyük ünlü uyumuna uymaz.

Kalem → İlk ünlü: __ , İkinci ünlü: __ → Büyük ünlü uyumuna __

Çilek → İlk ünlü: __ , İkinci ünlü: __ → Büyük ünlü uyumuna __

Tarif → İlk ünlü: __ , İkinci ünlü: __ → Büyük ünlü uyumuna __

Sıra → İlk ünlü: __ , İkinci ünlü: __ → Büyük ünlü uyumuna __

✱ Büyük ünlü uyumu kurallarını anlamak için kalın ve ince ünlüleri iyi bilmelisin.

Birer, Onar, Yüzer, Ritmik Sayma

Belirli bir düzen izleyerek, sayıları sırayla artırarak veya azaltarak yapılan sayma işlemine ritmik sayma denir.

✱ Sayıları birer birer artırarak ileriye doğru saymaya **birer ritmik sayma** denir.

156 $\xrightarrow{+1}$ 157 $\xrightarrow{+1}$ 158 $\xrightarrow{+1}$ 159 $\xrightarrow{+1}$ 160 $\xrightarrow{+1}$ 161 $\xrightarrow{+1}$ 162

✱ Sayıları onar onar artırarak ileriye doğru saymaya **onar ritmik sayma** denir.

135 $\xrightarrow{+10}$ 145 $\xrightarrow{+10}$ 155 $\xrightarrow{+10}$ 165 $\xrightarrow{+10}$ 175 $\xrightarrow{+10}$ 185 $\xrightarrow{+10}$ 195

✱ Sayıları yüzer yüzer artırarak ileriye doğru saymaya **yüzer ritmik sayma** denir.

112 $\xrightarrow{+100}$ 212 $\xrightarrow{+100}$ 312 $\xrightarrow{+100}$ 412 $\xrightarrow{+100}$ 512 $\xrightarrow{+100}$ 612 $\xrightarrow{+100}$ 712

★ Ritmik saymada her adımda sayının aynı miktarda değiştiğine dikkat etmeliyiz.

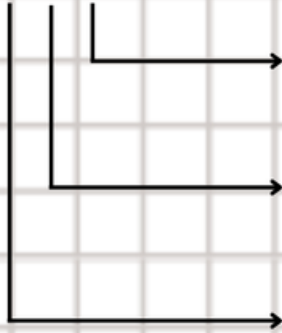
Basamak Adı ve Değeri

Doğal sayıları yazarken kullanılan her rakam, sayının bir basamağını oluşturur. Bir sayıyı meydana getiren rakam sayısı, o sayının **basamak** sayısını gösterir.

✱ Her basamağın kendine özgü bir adı vardır: **Birler basamağı**, rakamın birler değerini gösterir; **onlar basamağı**, rakamın onluk değerini; **yüzler basamağı** ise rakamın yüzlük değerini ifade eder. Bir rakamın bulunduğu basamağa göre aldığı değere **basamak değeri** denir.

Sayı

3 5 9

Basamak Adı

Basamak Değeri

✱ Bir sayının basamak değerleri toplamı sayının kendisine eşittir.

Basamak değerlerinin toplama şeklinde yazılmasına **çözümleme** denir

Örnek: $648 = 6 \text{ yüzlük} + 4 \text{ onluk} + 8 \text{ birlik}$

$$648 = 600 + 40 + 8$$

Dünyanın Katmanları

Dünya kara, su ve hava katmanlarından oluşur.

Kara Katmanı: Üzerinde yaşadığımız yerdir. Bitkiler burada yetişir, insan ve hayvanlar burada yaşar. Taşlar, toprak ve madenler kara katmanını oluşturur.

Su Katmanı: Denizler, göller, okyanuslar ve ırmaklar su katmanıdır. Balıklar ve su bitkileri burada yaşar. Canlıların su ihtiyacı bu katmandan karşılanır.

Hava Katmanı (Atmosfer): Gözle göremediğimiz ama hissettiğimiz katmandır. Nefes almamızı sağlar, rüzgâr ve yağmur gibi olaylar bu katmanda olur.

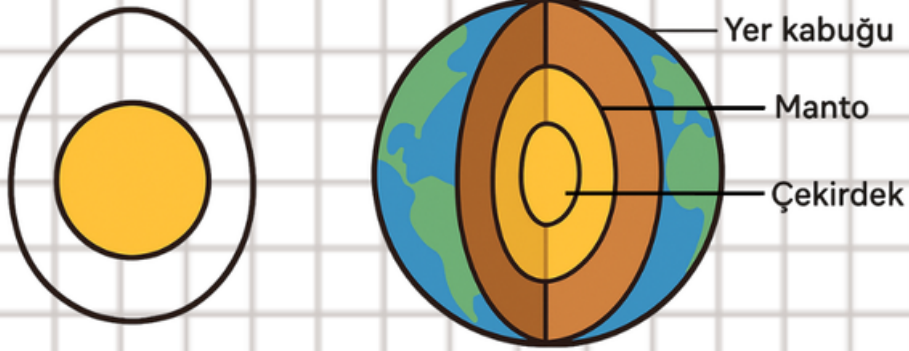
Dünya'nın yüzeyi kara ve su katmanlarından oluşur. Su katmanı mavi renkle, kara katmanı diğer renklerle gösterilir. Kara ve sular Dünya'da eşit yer kaplamaz; sular karalardan daha çok alan kaplar.

Atmosferin en önemli özelliklerinden biri de, Dünya'yı Güneş'in zararlı ışınlarından korumasıdır. Atmosfer bir filtre gibi Güneş'ten gelen zararlı ışınları süzerek zararlı ışınların yeryüzüne ulaşmasını engeller.

Dünya'nın Yapısı

Dünya, tıpkı yumurta gibi dıştan içe doğru katmanlardan oluşur.

Yer Kabuğu:

- *Tüm canlılar Dünya'mızın yer kabuğu tabakasında yaşar.
- *Denizler ve akarsular da yer kabuğunda yer alır.

Manto: Yer kabuğunun altında bulunan, sıcak ve akışkan yapıya sahip kalın katmandır.

Çekirdek: Dünya'nın çekirdeği, en içte bulunan ve çok sıcak olan katmandır.

Rüzgâr estiğinde yüzümüze çarpan hava ve balonu şişirdiğimizde içine dolan hava bize atmosferin varlığını kanıtlar.

Dünya, şuanki bilgilerimize göre solunabilir havaya sahip olan ve bu sayede milyonlarca canlı türünün yaşadığı tek gezegendir.

Davranışlar Hepimizi Etkiler

Davranışlarımız, hem kendimizi hem de çevremizdekileri etkiler.

Kurallara uygun hareket ettiğimizde olumlu, uymadığımızda ise olumsuz davranmış oluruz.

✦ Olumlu davranışlar, arkadaşlıklarımızı güçlendirir ve çevremizde sevgi, saygı ortamı yaratır. Olumsuz davranışlar ise hem bize hem de başkalarına zarar verir.

OLUMLU DAVRANIŞLAR	OLUMSUZ DAVRANIŞLAR
İnsanlara saygılı olmak	Arkadaşlarla alay etmek
Arkadaşlara yardım etmek	Arkadaşlara lakap takmak
Selamlaşmak	Sıraya uymamak
Kurallara uymak	Çevreyi kirletmek
Paylaşımıcı olmak	Araç gereçleri izinsiz almak veya almak istememek
Çevreyi temiz tutmak	Merdivenlerde veya kalabalıkta itmek
Kalem veya eşya paylaşmak	Küçük düşürücü veya kırıcı sözler söylemek

OLUMLU DAVRANIŞLAR	OLUMSUZ DAVRANIŞLAR
İnsanlara saygılı olmak	Arkadaşlarla alay etmek
Arkadaşlara yardım etmek	Arkadaşlara lakap takmak
Selamlaşmak	Sıraya uymamak
Kurallara uymak	Çevreyi kirletmek
Paylaşımıcı olmak	Araç gereçleri izinsiz almak veya almak istememek
Çevreyi temiz tutmak	Merdivenlerde veya kalabalıkta itmek
Kalem veya eşya paylaşmak	Küçük düşürücü veya kırıcı sözler söylemek

OLUMLU DAVRANIŞLAR	OLUMSUZ DAVRANIŞLAR
İnsanlara saygılı olmak	Arkadaşlarla alay etmek
Arkadaşlara yardım etmek	Arkadaşlara lakap takmak
Selamlaşmak	Sıraya uymamak
Kurallara uymak	Çevreyi kirletmek
Paylaşımıcı olmak	Araç gereçleri izinsiz almak veya almak istememek
Çevreyi temiz tutmak	Merdivenlerde veya kalabalıkta itmek
Kalem veya eşya paylaşmak	Küçük düşürücü veya kırıcı sözler söylemek